

Tarkastuslautakunta	§ 32	07.05.2020
Tarkastuslautakunta	§ 38	14.05.2020
Yhtymävaltuusto	§ 15	09.06.2020
Yhtymähallitus	§ 144	08.09.2020

Arviointikertomus vuodelta 2019

57/00.02.04/2020

Tarklk 07.05.2020 § 32

Päätösehdotus:

Tarkastuslautakunta valmistelee arviointikertomustaan vuodelta 2019 ja jatkaa valmistelua seuraavassa kokouksessa tarpeen mukaan.

Päätös:

Tarkastuslautakunta valmisteli arviointikertomusta vuodelta 2019 ja jatkaa valmistelua seuraavassa kokouksessa tarpeen mukaan.

Tarklk 14.05.2020 § 38

Tarkastuslautakunta viimeistelee ja allekirjoittaa arviointikertomuksen vuodelta 2019 ja toimittaa sen edelleen käsiteltäväksi.

Päätösehdotus:

Tarkastuslautakunta allekirjoittaa vuoden 2019 arviointikertomuksen. Tarkastuslautakunta esittää, että yhtymävaltuusto ottaa käsiteltäväksi arviointikertomuksen vuodelta 2019 ja lähettää sen edelleen yhtymähallitukselle tarvittavia toimenpiteitä varten.

Päätös:

Tarkastuslautakunta allekirjoitti vuoden 2019 arviointikertomuksen. Tarkastuslautakunta esittää, että yhtymävaltuusto ottaa käsiteltäväksi arviointikertomuksen vuodelta 2019 ja lähettää sen edelleen yhtymähallitukselle tarvittavia toimenpiteitä varten.

Yvalt 09.06.2020 § 15

Esityslistan lisäaineistona:

- tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2019

Tarkastuslautakunnan päätösehdotus:

Tarkastuslautakunta esittää, että yhtymävaltuusto ottaa käsiteltäväksi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2019 ja lähettää sen edelleen yhtymähallitukselle tarvittavia

toimenpiteitä varten

Päätös:

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Markku Suokonautio esitteli arviointikertomuksen.

Merkitään pöytäkirjaan, että Heli Pironetti poistui kokouksesta klo 11.27.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Yhall 08.09.2020 § 144

Valmistelija: toimitusjohtaja Leila Pekkanen, puh. 040 830 2789, leila.pekkonen(at)ylasavonsote.fi, hoito- ja hoivajohtaja Anne Mikkonen, puh. 0400 144 501, anne.mikkonen(at)ylasavonsote.fi, hyvinvointijohtaja Seija Kärkkäinen, puh. 040 747 0506, seija.karkkainen(at)ylasavonsote.fi, terveysjohtaja Eija Jestola, puh. 040 712 1040, eija.jestola(at)ylasavonsote.fi, talousjohtaja Petteri Soininen, puh. 040 526 7975, petteri.soininen(at)ylasavonsote.fi, henkilöstöpäällikkö Eeva-Liisa Eskelinen, puh. 040 712 6735, eeva-liisa.eskelinen(at)ylasavonsote.fi.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen:

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan riskienhallinta ja sisäinen valvonta on hoidettu riittävällä tasolla.

Hallinto- ja tukipalvelut:

Tarkastuslautakunnan tekemien haastattelujen perusteella voidaan todeta, että kuntayhtymän johtoon, sen osaamiseen ja työmoraaliin ollaan luottamushenkilöorganisaatiossa tyytyväisiä. Tehtyjä rekrytointeja pidetään onnistuneina kuntayhtymän toiminnan kehittämisen näkökulmasta. Kuntayhtymän hallituksen, valtuuston ja muiden toimielinten jäsenet ovat sitoutuneita kuntayhtymän kehittämiseen. Uusia hyviä käytäntöjä on kehitetty, kuten kuntajohtajien ja soten toimitusjohtajan yhteiset palaverit sekä johdon potilas- ja asiakasturvallisuuskävelyt.

Tarkastuslautakunta ehdottaa, että kuntayhtymän luottamushenkilöille tehdään palautekysely ennen nykyisen valtuustokauden päättymistä. Kyselyn tavoitteena on selvittää luottamushenkilötyöskentelyn kehittämistarpeita ja tyytyväisyyttä yhteistyöhön.

- Kysely luottamushenkilöille valmistellaan ja toteutetaan ennen valtuustokauden päättymistä.

Tukipalvelut:

Tarkastuslautakunta pitää tukipalvelujen tavoite- ja seuranta järjestelmää erinomaisena esimerkkinä hyvästä toiminnan

kehittämisen mallista.

Talous-, tieto- ja kehittämistoiminta:

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että kuntayhtymä kehittää tiedolla johtamista.

Tarkastuslautakunta suosittaa kuntayhtymälle oman laatutyöprosessin käynnistämistä.

Tarkastuslautakunnan mukaan laatutyö parantaisi kuntayhtymän imagoa ja markkinointia.

- Laatutyö on käynnistynyt ja ensimmäiset sisäiset koulutustilaisuudet käynnistivät lokakuussa 2020.

Asiakaspalautteen kerääminen on tarkastuslautakunnan mielestä hyvin tärkeää ja siihen tulee panostaa monikanavaisesti.

- palautejärjestelmän kehittäminen kytkeytyy laatuja järjestelmän kehittämiseen. Tällä hetkellä palautetta kerätään eri toiminnoissa erilaisin menetelmin, mutta yhtenäistä palautejärjestelmää ei koko toiminnassa ole.

Terveyspalvelut:

Avovastaanottopalvelut:

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä kumppanuussopimusten käyttöön ottoa.

- Terveyspalveluissa on jatkettu eri erikoisalojen kanssa kumppanuussopimusten tekemistä yhteistyössä SHP:n kanssa.

Kuntoutus ja muut lääkinnälliset palvelut:

Tarkastuslautakunta pyytää kiinnittämään huomiota kuntoutuksen kasvaneisiin sairauspoissaoloihin.

- Kuntoutuspalveluissa on kiinnitetty huomiota sairauspoissaoloihin ja niiden osalta on tehty yhteistyötä työkykykoordinaattorin ja työterveyshuollon kanssa. Sairauspoissaolot ovat vähentyneet tarkastelujakson aikana.

Hyvinvointipalvelut:

Perhepalvelut:

Tarkastuslautakunta on huolissaan lääkäreiden, psykologien ja sosiaalityöntekijöiden saatavuudesta.

- Psykiatriresurssin saatavuuden turvaamiseksi kuntayhtymässä on käynnistetty kilpailutus. Kuntayhtymä on myös pyrkinyt aktiivisesti rekrytoimaan psykiatreja.
- Kuntayhtymä on ollut aktiivinen psykologien rekrytoinnissa
- Sosiaalityöntekijöiden saatavuuden parantamiseksi ja pysyvyyden vahvistamiseksi kuntayhtymässä on tehty

päätös sosiaalityöntekijöiden palkkauksen kehittämisohjelmasta.

Tarkastuslautakunta näkee hyvänä uuden perhepalvelun aloittamisen ennakoina ja ennaltaehkäisevänä matalan kynnyksen tukena vanhemmille

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että kuntayhtymä kehittää omia toimintamalleja perheiden tueksi.

Aikuissosiaalityö:

Tarkastuslautakunta on huolissaan alle 30-vuotiaiden kasvavasta osuudesta. Ennaltaehkäisevien palvelujen kehittämiseen tulisi kiinnittää huomiota jo alakouluikäisistä alkaen.

- Tämän hetkiseen haasteeseen on vastattu käynnistämällä nuorten matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveyspalvelu.

Aikuispsykosiaaliset palvelut:

Tarkastuslautakunta on huolissaan mielenterveys- ja päihdepalvelujen tarpeen ja tarjonnan kohtaamattomuudesta. Palveluille on paljon kysyntää mutta henkilöstövajeen vuoksi palvelua ei pystytä tarjoamaan riittävästi.

- Mielenterveys- ja päihdepalveluissa toteutetaan potilaslähtöistä, matalan kynnyksen palvelua. Palveluihin pääsee hoitotakuun mukaisesti ilman kohtuutonta jonotusta. Äkillisissä tilanteissa pystytään tarjoamaan akuuttia tilannearviota ja kriisiluonteista hoitoa akuuttityöryhmässä sekä mahdollistamaan lähes päivystysluonteinen psykiatrilääkärin vastaanotto lisätyöajalla. Tarpeenmukaisen, asiantuntevan ja laadukkaan mielenterveys- ja päihdepalvelun järjestäminen toteutuu kuntayhtymässä hyvin. Verratessa maakunnan sisällä ja valtakunnallisesti potilaslähtöinen palvelujen saatavuus on kuntayhtymässä esimerkillisellä tasolla.
- Henkilöstövajetta mielenterveys- ja päihdepalveluissa on ainoastaan lääkäripulan johdosta. Tämän ongelman vuoksi palveluja on järjestetty siten, että tehostettua avohoitoa ja matalan kynnyksen vapaaehtoista psykiatrista- ja riippuvuusosastohoitoa on saatavilla tarpeenmukaisesti. Näillä järjestelyillä varmistetaan hoidon onnistuminen ja pystytään vastaamaan palvelujen kysyntään.

Vammaispalvelut:

Tarkastuslautakunta näkee hyvänä palvelusetelin käyttöönoton henkilökohtaisen avun saannin turvaamisessa.

Hoito- ja hoivapalvelut:

Väestökehityssennusteen mukaan yli 65 -vuotiaiden ikäluokka vain kasvaa ja voimakkaimmin kasvaa yli 75 -vuotiaiden ikäluokka. Palvelutarpeen kasvuun on varauduttava ajoissa. Lautakunta suosittaa erilaisten ikäihmisten asumismuotojen edelleen kehittämistä kotona asumisen ja tehostetun palveluasumisen välimaastoon.

- Tavoitteena on kehittää ennakoivasti monimuotoista senioriasumista kuntien kanssa yhteistyössä huomioiden kuntien asuntopolitiikka. Kuntayhtymä antaa oman osaamisensa tarpeen arvioimiseen ja suunnitelmien laadintaan.
- Itsenäisen asumisen työryhmät kunnittain tukevat omalta osaltaan ikääntyneiden monimuotoisen kotona asumisen muotoja kotona asumisen ja tehostetun palveluasumisen välille.

COVID-19-epidemian myötä erilaiset etä- ja digipalvelut tulevat lisääntymään myös ikäihmisten parissa. Niin henkilöstön kuin asiakkaidenkin koulutukseen ja opastukseen palvelujen käytössä on varattava riittävästi resursseja.

- Hoito- ja hoivavastuualueella toimii kaksi kehittäjää, joiden tehtävänä on neuvoa ja ohjata konkreettisesti uusien toimintamallien kuten digipalvelujen käyttöönotossa ja antaa vertaistukea.
- Vastuualue onnistumista tukee osallistuminen digipalvelujen kehittämishankkeisiin aktiivisesti.
eChat ja eVideo -hanke 2020
Etäpalvelut haltuun -hanke 1.8.2020 – 31.5.2020
Digikehittämistä tekemiseen -hanke 2020 – 2022.

Huomiota tulee kiinnittää siihen, että ohjaus ja valvonta on yhdenvertaisesti järjestetty niin julkisissa kuin yksityisissä palveluissa.

- Palvelun tuottajat itse valvovat omavalvontasuunnitelman avulla toimintasyksikköjään, henkilökunnan toimintaa sekä tuottamiensa palvelujen laatua.
- Kuntayhtymä toteuttaa kuntien sosiaalipalvelujen ohjaus ja valvonta tehtävää alueellaan sekä julkisissa että yksityisissä palveluissa yhdenvertaisesti.
- Ohjaus- ja valvontaa toteutetaan suunnitelman mukaisesti sisältäen suunnitelmalliset, ennaltilmoittamattomat ja reaktiiviset käynnit palveluyksikössä sekä ennakollinen valvonta lupa- ja ilmoitusmenettelyjen kautta.

Ympäristö- ja terveysvalvontapalvelut:

Tarkastuslautakunta on huolissaan lakisääteisten palvelujen toteutumisesta eläinlääkäreiden resurssipulan vuoksi.

- Ongelmana on erityisesti sijaisten saaminen, jonka vuoksi vuonna 2021 perustetaan virka, jonka pääasiallisena tehtävänä on sijaisuuksien hoitaminen. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymässä kunnaneläinlääkärien peruspalkka on ympäröiviä alueita alempi, mikä osaltaan heikentää sijaisten saantia, vaikka toimenpidepalkkioita kerryttäviä töitä on runsaasti.

Henkilöstötilanne:

Tarkastuslautakunnan mielestä on edelleen tärkeää pitää osaavaa henkilöstöä Ylä-Savossa jatkossakin sekä ennen kaikkea houkutella osaajia alueelle tasaisesti kaikkiin kuntayhtymän kuntiin.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kokonaisvaltaista, aktiivista työhyvinvoinnin kehittämistä tulee edelleen ylläpitää, jotta sairauspoissaolot saadaan vähenemään ja henkilöstö pysymään työssään mahdollisimman tyytyväisenä ja tuloksekkaana. Hyvät toimintatavat tulee jakaa kaikkien vastuualueiden käyttöön.

Koronavirusepidemian vaikutukset kuntayhtymän toimintaan:

Tarkastuslautakunta pohtii, onko kuntayhtymässä tunnistettu avainhenkilöt ja muut resurssit toimintojen ja palveluiden turvaamiseksi kriisitilanteissa. Onko tällä hetkellä kuntayhtymässä toimiva varahenkilöjärjestelmä riittävä?

Tarkastuslautakunta kiittää kuntayhtymää Kiuruveden hoivakodin koronakriisin hoitamisesta ja vastuun ottamisesta.

- Palvelutoiminnassa on kehitetty keskitetty sijaisjärjestelmä (sissitoiminta), joka on ollut käytössä ja laajentunut usean vuoden ajana. Kuntayhtymässä pyritään rakentamaan kattava vakituinen sijaishenkilöstö, jolla turvataan pääosa sijaistarpeesta. Määräaikainen sijaishenkilöstö turvaa muun sijaistarpeen. Sijaisten saatavuus hoitohenkilöstön osalta on vaikeutunut parin viime vuoden aikana.
- Muun henkilöstön osalta (johto- ja päällikötaso) varahenkilöt on nimetty tai nimetään kunkin tilanteen mukaan. Koska vastuualuejohtajaa sijaistaa yleensä tehtäväalueen päällikkö ja tehtäväalueen päällikköä sijaistaa toinen päällikkö tai joku yksikönjohtajista, oli koronatilanne keväällä haastava, koska kaikki henkilöt olivat kiinni koronatilanteen hoitamisessa. Normaalitylanteessa varajärjestelmä toimii (vuosilomat, sairaspoissaolot). Toimitusjohtajan sijainen on talousjohtaja. Molemmat olivat täysin kiinni koronatilanteen hoitamisessa, joten kummankaan poissaolo ei ollut mahdollista kevään aikana.
- Poikkeusolojen päätyttyä on tilanne pystytty normalisoimaan.

Mahdolliseen uuteen poikkeustilanteeseen on jo rakennettu toimintamalli, jolla voidaan edetä ja huomioida myös henkilöstön työkuormituksen pitäminen kohtuullisena.

Keskeiset havainnot:

Toimitilojen hajanaisuus:

Kuntayhtymän toimintoja on hajautettu useisiin toimitiloihin, joilla on eri omistajia. Työskentelyä hankaloittaa vastuualueiden alaisten toimintojen sijoittuminen eri toimitiloihin. Tämä asettaa haasteita mm. viestinnälle ja yhteistyölle.

Palvelut:

Uusien ja nykyisten palvelujen ja toimintamuotojen kehittämiseen tulee varata resursseja.

Henkilöstö:

Riittävän ja osaavan henkilöstön saaminen ja pysyminen on turvattava.

Esimiestyön tukeminen nähdään edelleen tärkeänä.

Henkilöstön työkierron mahdollisuuksia tulisi edistää.

Talous:

Kuntien tulee osoittaa realistiset resurssit kuntayhtymän toimintaan palvelusopimusneuvotteluissa.

- TerveysKampus - hanke ja investoinnit helpottavat toiminnan organisointia ja integraatiota, kun hajasijoitetut toiminnot voidaan pääosin sijoittaa tiivisti yhteisiin toimitiloihin. Uuden sairaalarakennuksen valmistumisen jälkeen jää edelleen n. 70 henkeä hajasijoitettuihin tiloihin. Kuntayhtymän edustajat ja lisälmen kaupungin edustajat valmistelevat tilaselvitystä, jonka pohjalta voidaan tehdä ratkaisut. Lisäksi on otettava huomioon valmisteilla oleva sote-uudistus ja sen vaikutukset mm. hallinto henkilöstön sijoittumiseen ja perustettavan sote-maakunnan toiminnan organisointi.
- Toiminnan kehittämiseen ei ole budjettirahoitusta, vaan kehittäminen on rahoitettu pääosin hankerahoituksilla. Kuntayhtymä raportoi hankkeiden toimenpiteistä suurempien hankkeiden osalta suoraan yhtymähallitukselle. Muutoin hankeyhteenveto raportoidaan osavuosikatsauksissa sekä tilinpäätöksessä.
- Riittävän henkilöstön turvaaminen on edellytys palvelutasolle, joka halutaan alueella ylläpitää. Vahvistetun strategian mukaisesti rekrytointia tehostetaan sekä työnantajakuva kirkastetaan. Kuntayhtymään on palkattu markkinointi- ja viestintäpäällikkö, jonka keskeisinä tehtävinä ovat mm. vahvistaa rekrytointia ja työnantajakuva markkinoinnin ja

- viestinnän keinoin.
- Hallinnon henkilökunnasta puuttuu hallintojohtaja, joka on jätetty täyttämättä sote-uudistuksen valmistelun yhteydessä. Osa tehtävistä on hajautettu eri viranhaltijoille ja osan tehtävistä hoitaa toimitusjohtaja oman työnsä ohella. Lakipalvelut ostetaan. Tilanteen pitkittyessä työkuorma ja tehtävien hajauttaminen sekä keskeisen osaamisen vajeet näkyvät toiminnassa, eikä vallitsevaa tilannetta voida pitää hyvänä. Lisäksi on parin viime vuoden aikana toimialalle on tullut uusia vaatimuksia, kuten toiminnan valvonta. Tämä korostui erityisesti koronatilanteessa. Valtakunnallisesti ollaan laatimassa velvoittavaa lainsäädäntöä valvontatoimista myös vammaispalveluihin ja lastensuojeluun. Nämä uudet tehtävät edellyttävät resurssin lisäämistä ja uudelleen kohdentamista. Nyt erityiset osaamisvajeet ovat toimialan lainsäädännön tuntemuksessa sekä valvonta- ja tarkastustoiminnassa.
 - Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ohjaava lainsäädäntö velvoittaa tiettyjen toimintojen järjestämisen ja osa toiminnasta on subjektiivisten oikeuksien piirissä. Alueen väestön sairastavuus näkyy palvelutarpeessa. Palvelutarve vaihtelee jäsenkunnittain. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisellä sekä resursoimalla voimakkaammin ennaltaehkäisevään työhön, voidaan pitkällä aikavälillä vaikuttaa palvelutoiminnan kustannuksiin. Resursointi ennaltaehkäisevään työhön on edelleen liian matala. Tarvitaan yhtäaikaan resursointia sekä korjaavaan palveluun, että ennaltaehkäisevään palveluun. Talouden ohjaus on haastavaa, koska kuntalaisten palvelutarve ohjaa kysyntää ja siten ennakointi on osin täysin mahdotonta. Talouteen pystytään vaikuttamaan mm. kevyemmillä palvelumalleilla, mikä merkitsee sitä, että kaikkia palveluja ei tuoteta kunnittain paikan päällä eikä joka päivä. Sähköisten palvelujen voimakas lisääminen on yksi keinoista ja myös liikkuvien palvelujen lisääminen.

Esityslistan lisäaineistona:

- Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2019

Toimitusjohtajan päätösehdotus:

Yhtymähallitus merkitsee arviointikertomukseen liittyvät selvitykset tiedoksi. Erityistä huomiota tulee kiinnittää strategiasta johdettuihin tavoitteisiin ja kehittämistoimiin sekä talouden ohjauksessa edullisempien palvelumallien käyttöönottoon ja toimenpiteisiin, joilla turvataan osaava henkilökunta.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

